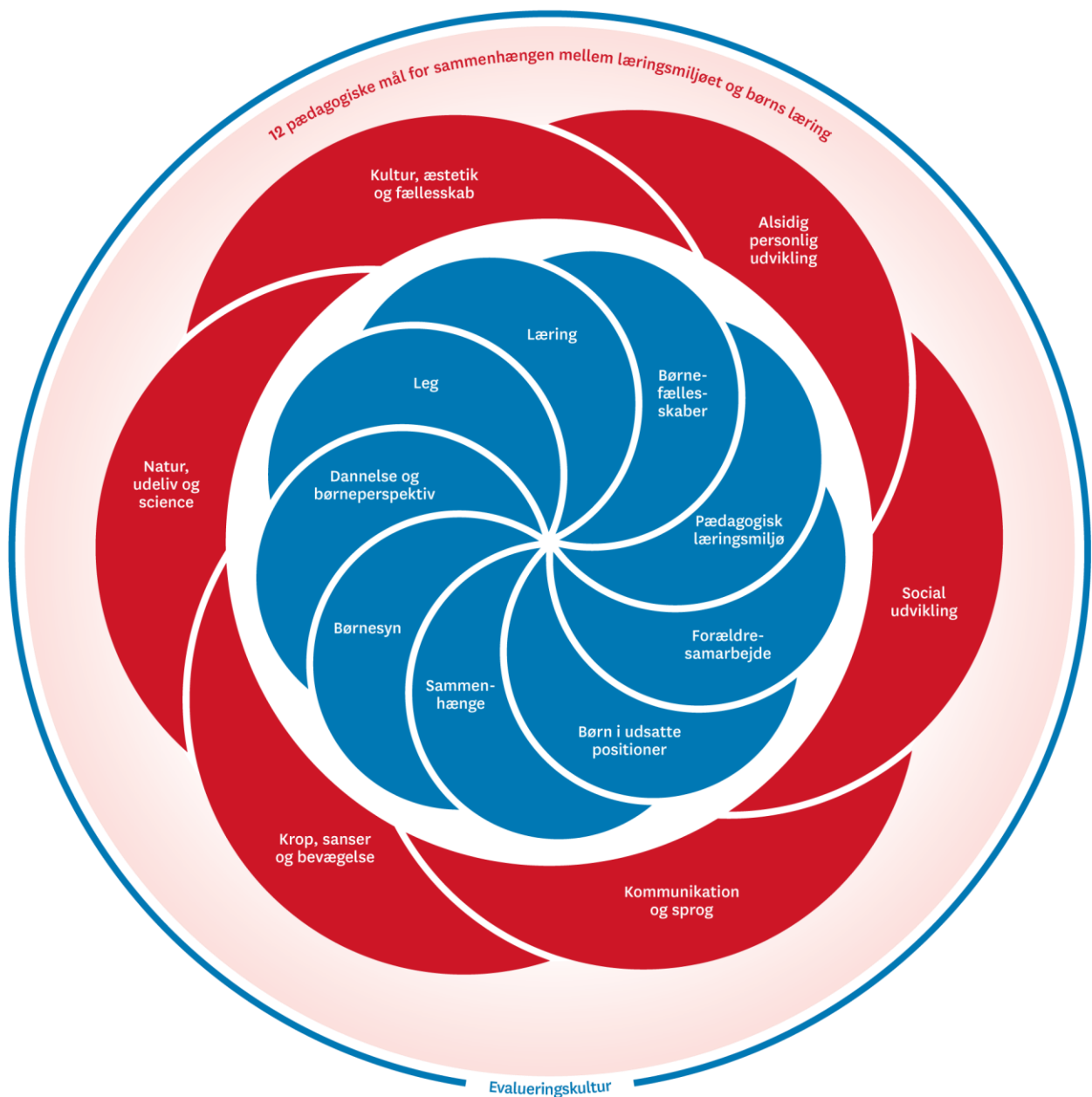

Pædagogisk læreplan for Dagtilbud Sydvest 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Læreplansblomsten er rammen for vores lokale arbejde med den pædagogiske læreplan.

Hvem er vi?

Dagtilbud Sydvest er beliggende i Randers Kommune og består af 10 forskellige afdelinger. Afdelingerne er placeret fra udkanten af Randers over Hornbæk, Stevnstrup og Langå. Vi er organiseret med en dagtilbudsleder og 6 pædagogiske leder:

Dagtilbud Sydvest	Dagtilbudsleder Michael Ross
Børnehuset Viborgvej	Pædagogisk leder Pia Johansen
Børnehusene Birkebo og Ålykke	Pædagogisk leder Sussi Steinfeldt
Børnehuset Æblehaven	Pædagogisk leder Jeanette Nørager
Børnehuset Overvænget	Pædagogisk leder Maria Leicht
Børnehusene Gudenådal og Stevnstrup	Pædagogisk leder Tina Dam Gade
Børnehaverne Rubjerg, Fuglereden og Skovtrolden	Pædagogisk leder Mette Hjort

Børnegruppernes sammensætning er forskellig alt efter beliggenhed. Børnehusene består af vuggestue såvel som børnehave.

Generelt er børnene opdelt i større grupper, men der arbejdes i mindre grupper i løbet af dagen.

Afdelingerne har forskellige fysiske rammer, hvilket læringsmiljøerne afspejler.

Vores tilgang til det pædagogiske arbejde tager udgangspunkt i ICDP, som alle pædagoger er uddannet i.

Vi arbejder med at styrke vores forældresamarbejde gennem systematiske samtaler, hvor tidlig indsats og deltagelse er nøglebegreber.

I alle børnehusene serveres der fuld kost til alle børn. Vi har fokus på økologi og madkultur gennem arbejdet med det Økologiske Spisemærke og Måltidsmærket.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Vi har fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor nærvær og tryghed prioriteres. Vi justerer os følelsesmæssigt efter barnet og er opmærksomme på, hvor barnet er lige nu.

Vi møder barnet med et syn på, at det kan – vi tror på det. For eksempel, når barnet i vuggestuen skal kravle op på puslebordet, men bliver usikker. Så signalerer den voksne, at 'jeg tror på dig'.

Vi respekterer den gode leg i læringsmiljøet – frem for at afbryde den. Når vi synger, spørger vi barnet, hvilken sang synes du, det skal være. Vi respekterer alle barnets følelser eks. når det er ked af det, vred og glad og hjælper barnet med at sætte ord på følelsen - også selvom vi ikke altid ved, hvorfor barnet har det sådan.

Dannelse og børneperspektiv

Barnets dannelsesproces sker igennem hele dagen, da der opstår mange situationer i det sociale fællesskab, hvor børnene skal træffe beslutninger om, hvad der er rigtigt og forkert i forskellige situationer. Barnet arbejder med elementet dannelse i situationer som; afleveringssituationer, spisesituationer, i den frie leg og under planlagte aktiviteter. Ved at deltage aktivt, prøve sig selv af og få respons i samspillet med andre, danner barnet et billede af "hvem er jeg alene" og "hvem er jeg samme med andre".

Vi giver i mange af dagligdagens situationer plads til, at det enkelte barn bliver set og hørt. For eksempel i samlingsstunden, hvor vi har fokus på at barnet udvikler følelsen af selv- og medbestemmelse. På ture ud af huset, til steder som museer, biblioteker, offentlige legepladser og busturen dertil, understøtter vi børnenes læring og dannelse, ved at guide dem i, hvordan vi agerer i det offentlige rum. Børnene spejler sig i de voksnes handlinger samt får hjælp til at lære, hvordan vi regulerer os og hvordan vi er i mødet med andre mennesker.

Leg

Legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud (Den styrkede pædagogisk læreplan – Rammer og indhold, s. 18). Vi vægter, at der skabes plads til børnenes spontane og selvorganiserede leg samt det pædagogiske personales rammesatte leg. Det pædagogiske personale understøtter legen ved at iagttage børnenes leg og samtidig have en opmærksomhed på det enkelte barns trivsel i legen. Vi har fokus på legen, da det bl.a. er i legen børnene lærer. Legen viser desuden, hvad børnene er optaget af her og nu.

De voksne er tæt på legen, så de kan hjælpe børnene videre, hvis der er brug for det. Vi er opmærksomme på ikke at ødelægge en leg, dvs. vi voksne går enten ved siden af eller bagved børnene. Vi er bevidste om, hvornår vi skal være en del af legen og guide børnene og hvornår vi skal "blende" os udenom, så børnene kan lege uforstyrret. De voksne skal være rollemodeller og sætte lege i gang, som børnene selv kan bygge videre på.

Vi arbejder med læringsmiljøet, således at det er de fysiske områder der inviterer til leg. Vi skaber rum til, at alle kan deltage i legen. Vi indretter rummene så de giver mulighed for forskellige lege, fx vilde lege, risiko lege, stille lege, rollelege, konstruktionslege m.m. Der er plads til alsidige lege - bl.a. har de voksne en opmærksomhed på, at børnene har mulighed for at komme både op og ned i arousal. Rummet bruges til

inspiration til forskellig leg. Vi har fleksible møbler, så vi kan ændre rummet alt efter den aktuelle børnegruppe.

Der arbejdes flere gange om ugen i små grupper, hvilket giver plads til, at de jævnaldrende kan lege, da der er forskel på at være 1 og 3 år eller 3 og 5 år. I de små grupper har vi bl.a. fokus på sansemotoriske lege der understøtter udviklingen.

De voksne er opmærksomme på ikke at blive for tidsstyret, og derved ødelægge børnenes leg. Måske ændres tiden for samlingen 10 min, hvor børnene får leget færdigt. Vi giver børnene muligheder for at lege uforstyrret.

Læring

Relationerne mellem børn og voksne er af stor betydning for den læring barnet optager. Vi lærer sammen og den fælles læring skaber fælles erindring. At øve sig er en del af læreprocessen og den voksne understøtter barnets refleksion over egen læring, samt at det er okay at fejle.

Hele dagen er et stort læringsrum – både sammen med voksne og sammen med andre børn. Den voksne har en bevidsthed om at der er læring i alt. Barnet inddrages i de daglige rutiner - eks. måltid og garderobe.

Der skabes inspirerende læringsmiljøer, der understøtter barnets egen nysgerrighed og undersøgende tilgang. De voksne følger børnenes spor og bygger videre på dette - eks. før en tur er børnene blevet forberedt på at de skal ud at finde snegle, undervejs ændres fokus, fordi børnene begynder at lege fangeleg, hvorefter det oprindelige fokus genoptages.

Børnefællesskaber

Vi har om morgenen åbne stuer så børnene får kendskab til hinanden og mulighed for at indgå i relationer på tværs. Vi inspirerer til fælles leg f.eks. ved at starte en leg sammen med børnene og trække os, når vi mærker, at alle er med. Børnene leger ofte videre sammen.

Vi arbejder bevidst inkluderende så alle børn hver dag har følelsen af, at være en del af fællesskabet. F.eks. arbejder vi i små voksenorganiserede grupper for at styrke relationerne børnene imellem.

Vi er bevidste om vores position i forhold til at gå foran, bagved eller ved siden af barnet i hverdagens aktiviteter. Har vi et barn, som vi oplever ikke er en del af fællesskabet hjælper vi barnet ind i legen og giver barnet støtte og strategier til, hvordan det kommer ind i fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I vores dagligdag ønsker vi at skabe fleksible læringsmiljøer, som kan justeres i forhold til den aktuelle børnegruppe. Både inde og ude indretter vi os efter hvordan vi ser vores børnegruppes leg. Legetøjet er tilgængeligt og i børnehøjde, og der skabes små kroge til den uforstyrrede leg samt mulighed for at tumle og udfordre motorikken. Der forefindes læringsmateriale på væggene, som både har et læringspotentiale eller kreativitet udarbejdet af barnet selv. Det er vigtigt for os, at tilbyde det enkelte barn et miljø, hvor der er mulighed for at modtage læring hele dagen - både sammen med og uden en voksen.

I det pædagogiske læringsmiljø har vi desuden fokus på den pædagogiske tilgang og betydningen af interaktionen mellem børn og mellem børn og voksne. Derfor er vi opmærksomme på at møde barnet positivt og med en nysgerrighed på barnets oplevelser og behov gennem dialog og nærvær. Vi understøtter barnets mulighed for at reflektere og ytre sig gennem demokratiske processer for derved at kunne begå sig i små og store fællesskaber.

Derudover har vi fokus på at skabe overskuelighed, forudsigelighed og sammenhænge for barnet gennem rutiner, struktur og gode overgange mellem de forskellige aktiviteter, der er i løbet af dagen. Vi lægger vægt på, at der også i rutiner og hverdagssituationer foregår læring og at dialog og nærvær også her afgørende.

Vi er opmærksomme på at have et nærværende og stabilt miljø i samværet med børnene ved at undgå afbrydelser, forstyrrelser og unødige skift og ved at respektere igangværende lege, aktiviteter og samtaler.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Gennem dialog i hverdagen, samt 7 fastlagte forældresamtaler fra barnet starter i vuggestuen til barnet går ud af børnehaven, arbejder vi på at opbygge et godt og tillidsfuldt forældresamarbejde.

Vi støtter børnene, som indgår i den dobbeltsocialisering, der foregår i vuggestuen/børnehaven og i hjemmet. Dagtilbuddet har udarbejdet div. forældrebreve, hvor der er råd og vejledning ift. forskellige emner.

De voksne er tilgængelige, vi tager imod forældre ligesom vi tager imod børnene. Vi inddrager forældre fx kan vi finde på at bruge en "en ting pose"; et barn har en ting med hjemmefra, som der så bliver sunget om, det er med til at inkludere børnene i fællesskabet på stuen.

Vi arbejder med Fri for mobberi, hvor vi bl.a. fortæller forældrene, hvordan de kan støtte op omkring barnets udvikling af sociale kompetencer. Vi forventer, at forældrene læser opslag/nyhedsbreve m.m. på intranet, og at de interesserer sig for, hvad der sker i vuggestuen/børnehaven, så vi kan samarbejde om, hvordan barnet kan indgå i det store fællesskab. Børnene er forældrenes ansvar, og pædagogen har det faglige medansvar.

Forældrerådet holder sociale arrangementer som fx. forældre Kaffe, sommerfest, julehygge i samarbejde med os. Af og til inddrager vi forældrene, og bruger deres kompetencer, det kan være en kan spille guitar, en anden ved noget om miljøet osv.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi har fokus på at hvert enkelt barn, skal være en del af fællesskabet. Der arbejdes altid efter NUZO (barnets nærmeste udviklingszone). Vi laver handleplan eller fx ressourceblomsten/barnets sol (for at finde barnets ressourcer).

Vi arbejder i et anerkendende, ressourceorienteret og inkluderende perspektiv (ICDP). Vi tilbyder desuden ICDP vejledning for forældre.

Barnets dag er præget af struktur fx med piktogrammer eller konkrete. Hverdagen skal være en genkendelig hverdag for barnet. Vi arbejder med begrebet "Pædagogiske bagdør", det betyder at barnet kan være med på egne præmisser. Vi ser intentionen bag barnets handling og agerer derefter.

Redskaber til børn kan bl.a. være Time timer, kugledyne, kuglepude, følelses barometer.

Der arbejdes efter DUÅ – principperne, hvor vi benytter os af bl.a. naboros, pauser, belønning og børnestyret leg.

Små grupper, er tilrettelagt så det udsatte barn har bedst udgangspunkt for det bedste læringsmiljø. Læringsmiljøet skal indrettes så barnet kan trives. Barnet skal både rummes og kan være en del af fællesskabet.

Vi vægter forældresamarbejdet højt, og er i tæt dialog med forældrene. Vi har mulighed for at inddrage PPR (pædagogisk, Psykologisk rådgivning), hvor vi kan søge viden og vejledning, hvis vi har brug for det ift. at skabe det bedste læringsmiljø for barnet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.

Vi arbejder med, at skabe sammenhænge fra børnene starter i vuggestue og har fokus på overgange fra hjem til vuggestue, vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole.

Vi tilrettelægger forskellige former for fællesskaber afhængigt af børnenes alder og ressourcer. Her øver vi bl.a. vente på tur, sidde stille, skiftes til at vælge og at samarbejde. Børnene øver sig i at fastholde sin opmærksomhed i et kort tidsrum og have fælles opmærksomhed.

Børnene øver sig desuden i selv at kunne være i fokus, stå frem og tale højt, hvilket også er en vigtig del af børns dannelse og viden om hvordan begår man sig i det store fællesskab.

Vi anvender "Fri for mobberi" til at understøtte arbejdet med børns selvregulering og opmærksomhed på andre samt på forskelligheder. Redskabet anvendes fra vuggestue og på flere skoler, hvilket er med til, at skabe sammenhæng for børnene.

Overgangsarbejdet styrker børnene i at de bliver mere robuste til overgangen. Vi arbejder med at styrke børnenes selvstændighed og selvhjulpethed og inddrager her forældrene, så der øves begge steder.

Vi arbejder med forskellige former for storebørnsgrupper i afdelingerne, hvor krav og forventninger gradvis øges. f.eks. at der er flere skal ting og at man kan være i den samme aktivitet i længere tid.

Flere storebørnsgrupper besøger deres kommende skole for derigennem, at få blive tryk i overgangen.

Der afholdes forældremøde med lærere og pædagoger fra skolen, så forældrene også har mulighed for, at forberede sig og derved at understøtte deres barns overgang til skole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

For at styrke læringsmiljøet i de forskellige afdelinger arbejdes der sammen med forskellige aktører i lokalsamfundet. Det er forskelligt, hvordan afdelingerne arbejder med dette, da der er forskellige muligheder afhængig af om afdelingens beliggenhed. For at styrke muligheden for at komme rundt i nærområdet har alle afdelinger adgang til ladcykler.

Plejehjem - eks. fællessang, fastelavn og Luciaoptog.

Kirken - eks. Julearrangement.

Idrætssklub - eks. sportsfest, besøg på rideskole, idrætshaller.

Naturområder og parker - giver mulighed for andre naturoplevelser end hvad legepladsen kan byde på.

Museer - give mulighed for kulturelle oplevelser og inspiration til egen kreativitet.

Forældre - eks. besøg på forældrenes arbejdspladser, arbejdsdage, bidrag til aktiviteter, fødselsdage, sociale arrangementer.

Dagplejen - eks. overgang til børnehave, teater, udlån af lokaler.

Skoler - eks. teaterforestillinger, overgang til skole, udlån af medarbejdere, lån af lokaler.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet indrettes efter den aktuelle børnegruppe og de enkelte børns behov. Der skabes rum for forskellige typer af lege og aktiviteter ude såvel som inde. Materialerne skal være tilgængelige, for at understøtte børnenes kreativitet og selvstændighed. Alle flader i rummet kan inddrages aktivt til leg og formidling, samt udstilling af børnenes produkter, som afspejler det aktuelle tema. De voksne er tilgængelige der hvor børnene leger.

Børn og forældre skal føle sig mødt af nærværende voksne, som hilser på børnene med øjenkontakt, smil og evt. en let berøring.

De voksne bringer en positiv og tryk stemning i rummet, så der skabes en positiv og tryk stemning. Musik kan være med til at understøtte stemningen.

I alle overgange og mellemrum i hverdagen arbejdes der med genkendelige og trygge strukturere som er tydelige for børnene.

Børnemiljøet vurderes på baggrund af iagttagelser af børnenes adfærd eksempelvis deres brug af rum og materialer, samt følelsesmæssige udtryk.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I dagligdagen hjælper vi det enkelte barn til at sætte ord på egne og andres handlinger, ønsker og følelser. Dette kommer eks. til udtryk under samling, hvor barnet får mulighed for at øve sig i at tale højt, være i fokus, lytte til andre samt træffe valg f.eks. ved at bestemme hvilken sang der skal synges. Dette medvirker til, at barnet opnår følelsen af at blive set, hørt og respekteret, indgå i en demokratisk proces, samt mærke sig selv som individ og del af et større fællesskab.

Vi arbejder på tværs af alder, køn, samt social og kulturel baggrund i afdelingerne, for at understøtte at alle børn kan udforske og erfare sig selv og hinanden på nye måder.

I løbet af den dag, vil børnene møde udfordringer så som at vente på tur, være selvhjulpne med tøj, konflikter og lignende. De voksne motiverer, guider og støtter barnet, så vi på en anerkendende viser at vi har troen på at barnet kan mestre det. Med den voksnes positive forventning og tro på barnets evner og kunnen, oplever barnet stolthed og succes ved selv at kunne klare udfordringen.

Vi er i dialog med forældre om barnets trivsel og alsidige personlige udvikling i hverdagen og bringer de øvrige læreplaner i spil i læringsmiljøet for at understøtte hele barnet i dagtilbud så vel som i hjemmet.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

At have en god ven og være en del af et fællesskab medvirker til at skabe trivsel for barnet. Vi hjælper derfor barnet med at udvikle positive strategier til både at indgå i socialt samspil samt konflikthåndtering. Vi støtter barnet i at udtrykke sig verbalt og nonverbalt samt til at kunne sige fra, når egne grænser overtrædes. Ligeledes taler vi med børnene om forskellighed - herunder at vi tænker og handler forskelligt. Vi har både fokus på de sociale fællesskaber i voksenstyrede aktiviteter i større og mindre grupper samt i den frie leg.

De voksne agerer som rollemodel i det pædagogiske læringsmiljø, hvor børnene kan spejle sig i det de ser og ser i dagligdagen. Herigennem viser vi børnene at have tolerance og forståelse over for hinanden - også selvom der opstår en forskellighed. Vi italesætter overfor børnene, hvad andre børn har som styrke og anvender disse ressourcer ind i den demokratiske dannelse. Eksempelvis ved at italesætte barnets hjælpsomhed, når det venter på tur, siger goddag/farvel etc.

Vi anvender materialet og metoden Fri for mobberi og børnesamtaler til at understøtte vores arbejde med børnenes sociale udvikling.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

De voksne er tydelige sproglige rollemodeller, som skaber sammenhæng mellem den verbale og den non-verbale kommunikation. I kommunikationen prioriteres det at børn og voksne kan have øjenkontakt og se hinandens mimik, idet det fremmer mulighed for dialog. Barnet får tid til at svare og opmuntres til turtagning i dialogen ved at den voksne bygger ovenpå og udvider barnets kommunikation. Dette foregår i de daglige rutiner, såvel som i det tematiske sprogarbejde. I det fysiske læringsrum præsenteres børnene for skrift-sprog og understøttende illustrationer. Kommunikation og sprog er grundlæggende for at kunne indgå i fællesskaber med andre, derfor arbejdes der med læreplanstemaet hele dagen i tæt samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Der igangsættes aktiviteter, der understøtter barnet i at være aktivt deltagende og gøre sig egne erfaringer i at bruge sine sproglige kompetencer. Her er det en forudsætning at barnet øver sig i at lytte og bruge egen stemme. Dette sker i hverdagens leg og dialoger, samt i tilrettelagte aktiviteter såsom Fri for mobberi, dialogisk læsning, sang og sanglege, rim og ræmser. Et vigtigt element er desuden at barnet øver sig i at sætte ord på egne tanker og oplevelser, så barnets eget perspektiv kommer i spil. Børnene gives mulighed for at kommunikere på forskellige måder ved inddragelse af babytegn, piktogrammer o.l. Desuden vægtes det højt at barnet har mulighed for at øve sig både i relationen voksen-barn, barn-barn og i det større børnefællesskab.

Forældrene bliver involveret i barnets sproglige læring gennem daglig dialog, forældresamtaler, nyhedsbreve, hverdags opslag og konkrete opgaver. I samarbejdet giver vi råd og vejledning til forældre i hvordan der kan arbejdes med sprog i hjemmet. For børn i udsatte positioner iværksættes særlige tiltag i samarbejde med forældre og evt. tale/hørekonsulent.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vores læringsmiljøer inde og ude giver mulighed for at barnet kan styrke og udfordre sin krop. Uderummet giver barnet stor mulighed for at sanse og bevæge sig. Ved brug af legeplads og naturen omkring os skabes der varieret bevægelsesmuligheder. Vi er opmærksomme på at vore rum og regler ikke sætter begrænsninger for barnet - eks. kan inde lege flyttes ud og gangarealer bruges til motorikbaner.

I legen så vel som i aktiviteter er der fokus på at barnet bruger og udforsker sin krop – eks. motorikbane, cykelbane, sanse-lege, yoga, kroppen som måleredskab. De voksne er kropslige rollemønstre og deltager aktivt i bevægelseslege.

Barnets kropslige læring fremgår gennem leg og brug af kroppen. Krop sanser og bevægelse tænkes derfor ind i alle de aktiviteter og temaer vi tilbyder børnene at deltage i. Desuden er der i det frie rum rig mulighed for at alle børn kan bruge og få udfordret deres kroppe. Hverdagen tilrettelægges så barnet hele dagen får mange muligheder for at bruge sin krop og gøre sig erfaringer med den – eks. barnet kravler selv op på en stol, tager selv tøj på. Der er plads til alle former for leg – rolig såvel som vild eller risikofyldt.

Når aktiviteter planlægges er der fokus op motorik såvel som sanser og vi bruger forskellige inspirationsmaterialer såsom Rend og hop, Action Kids og Hoppeline.

Vi er i dialog med forældrene om deres barns motoriske udvikling og giver vejledning i hvordan de kan understøtte denne. For børn i udsatte positioner sætter vi i samarbejde med forældrene særligt tilrettelagte motoriske forløb i værk eks. svømning, massage, træning af basale færdigheder.

Der skabes sammenhæng til lokalområdet ved brug af forskellige sportsfaciliteter og af den nærliggende natur.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Børnene præsenteres for de forskellige lokalområder fx skoven, åen, parken. Vi ser naturen som et fantasistad, hvor man kan bruge sin krop. Der skal være plads til både den risiko orienterede og den sansemotoriske oplevelse. Vi tager på tur ud i naturen med det formål ”bare” at være. Vi har forskellige projekter i årets løb som fx sommerfuglelarver, bondegårdstema, vind, skoven, åen, bakker, bål, bålmad, højbede, vi bruger naturens spisekammer.

Vi følger børnenes spor, og understøtter deres naturlige nysgerrighed. I hverdagen bruge de voksne Cue cards, produktive spørgsmål og har en eksperimenterende tilgang. Ved måltidet taler vi fx om æbler og dets kerner i kernehuset, vi har hele stykker frugt med ind på stuen, så børnene kan se hvordan et æble/kernehus ser ud.

Vi har fælles opmærksomhed på uderummet fx med krible krable dyr. Vi forsøger at tiltrække nogle dyr på legepladsen, - vi laver f.eks insektbo. Vi går på tur, samler affald op og smider i skraldespanden og der tales om affald – vi lærer børnene at have respekt for omgivelserne. Økologi er vores mærkesag, og alle vores køkkener tilstræber guldmærket i økologi. Vi er opmærksomme på bæredygtighed og miljøet, og anvendelse af naturens ressourcer.

For at børnene kan få en begyndende matematisk opmærksomhed, så måler og vejer vi ting, sammenligner størrelser og vægt. Vi taler om tyngdekraften, Vi måler fx gulerødder, ser hvad kan flyde/synke. Vi tæller, taler om stor, lille, former, Vi finder store blade, små pinde, stort hul osv. Vi udfordre børnene på forskellige niveauer tilpasset børnenes udvikling og kompetencer.

Vi arbejder med eksperimenter og sætter ofte noget i gang, vi ikke ved, hvor skal ende. F.eks. hvad kan flyde eller synke; Æbler, pærer, hvad kan rådne?; sne, vand, hagl, frost, hvad er forskellen?; vi sår karse,

purløg – noget som løbende kan holdes øje med, hvad sker der til sidst – kan det spises?; vi laver forskellige eksperimenter alt efter hvilken årstid det er.

Vi samarbejder med forældrene om at understøtte en grundlæggende naturvidenskabelig dannelse af børnene inden for både natur, udeliv og science.

Naturoplevelser i barndommen dækker alle læreplanstemaerne, her indgår både den følelsesmæssige, den kropslige, den sociale, den kulturelle, den sproglige og den kognitive dimension.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi vægter fællesskabet og samværet, vi øver os i at være sammen i både små og store fællesskaber. Fri for mobberi bruges til at understøtte børnenes forståelse af og deltagelse i *fællesskabet*.

Demokratiet er i fokus, børnene øver sig i at ytre sig i gruppen, at lytte til andre og at vente på tur. Vi har børn der kommer fra forskellige kulturer, hvilket giver anledning til gode dialoger. Til samling, drøfter vi normer og regler og hvad der optager børnene. Vi taler bl.a. om ”hvem bor hjemme hos jer” vi bor forskelligt - nogle har 2 mødre osv.

Vi gør meget ud af de forskellige traditioner, fx laver vi gækkebreve til påske, laver ler ting, til jul, tager vi i kirke, synger julesange/salmer. I hverdagen gør vi brug af rim og remser, Eventyr fx de tre bukkebruse, fortælles og leges. Institutionerne har egne traditioner fx tager vi på ture, bondegårdsbesøg, besøger plejehjemmet, tager i teater, fejrer børnenes fødselsdage, kører med bussen, øver i at holde i hånd, når vi går tur, holder bedsteforældredage m.m.

Vi bruger måltidet som samlingspunkt, hvor madkulturen er i fokus. Vi spiser i små grupper, så der er tid til nærvær og dialog.

Vi vægter læsning, sang, musik. Bøger er i børnehøjde, da bøger er en måde at udtrykke sig på.

Vi vægter stuemiljøer - hvor der er plads til at børnene kan udfolde sig kreativt. Rummene udsmykkes med børnenes egne kreationer og vi er opmærksom på æstetik i indretning. Børnene arbejder med forskellige materialer. Male, ler, modellervoks. Vi vægter at materialerne er tilgængelige for børnene.

Vi har fokus på børnesyn, dannelse og børneperspektivet gennem lege- og læringsaktiviteter, der styrker barnets eget udtryk og udfoldelses- og deltagelsesmuligheder på egne præmisser.

Vi understøtter børnenes forståelse af fællesskabet ved at arbejde i små og store grupper, hvor fokus på forskelligheder og samarbejde er nøgleord.

Vi inddrager forældrene gennem dokumentation og information samt ved at inddrage dem gennem konkrete opgaver.

Vi inddrager lokalmiljøet ved at benytte forskellige faciliteter og muligheder i området samt gennem samarbejde med forskellige lokale instanser.

Gennem kultur, æstetik og fællesskab understøttes både barnets alsidige personlige samt sociale udvikling. Barnet udvikler krop og sanser gennem kropslige og sansemotoriske aktiviteter samt bevægelseslege. Barnets kommunikative og sproglige kompetencer udvikles bl.a. gennem dialog, sang, musik, kreativitet og bevægelse. Ved at have fokus på kultur, æstetik og fællesskab i udelivet, understøttes barnets forståelse af natur, udeliv og science.

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

I forbindelse med arbejdet med implementeringen af den nye styrkede læreplan har vi ændret fokus fra dokumentation til evaluering. Derfor har vi valgt at afprøve Tegn på læring 2 i stedet for SMTTE-modellen. Vi har fokus på, at den dokumentation vi indsamler danner grundlag for justeringer i vores læringsmiljøer, så vi hele tiden er bevidste om, hvad børn møder hos os og sammenhængen til de mål der stilles for børnegruppens læring. Dokumentation så vel som evaluering skal desuden afspejle børn og forældres perspektiver på læringsmiljøet.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I hverdagen vil vi benytte skema 1 og 2 fra Tegn på læring 2 som grundlag for vores evalueringsskulturr. Der vil hen over året blive opsamlet viden i skema 3 fra Tegn på læring 2. Denne viden vil blive drøftet lokalt i afdelingerne, i lederteamet og i dagtilbudsbestyrelsen. Det vil danne grundlag for evalueringen af denne læreplan ud fra de rammer der desuden fastsættes af forvaltningen.